

Projekt Centrum Herdera UG pt. „**Niemiecki – brzmi znajomo!**” jest projektem do **nauki i nauczania języka niemieckiego**. Partnerem projektu jest **Fundacja Rozwoju Uniwersytetu Gdańskiego**.

Projekt Centrum Herdera UG składa się z trzech części:

- **10 wzorów pocztówek z krótkim zrozumiałym dla polskiego odbiorcy zdaniem w języku niemieckim i ilustracji, która go obrazuje.**

Pocztówki w wersji wydrukowanej można odebrać w Centrum Herdera UG na ul. Ogarnej 26 do wyczerpania zapasów.

Pocztówki numerowane są z drugiej strony na wydrukowanym znaczku.

Odpowiednikami pocztówek są pliki pdf, które można ściągnąć ze strony Centrum Herdera UG <https://herder.ug.edu.pl/filmy-podcasty/niemieckibrzmiznajomo/>

Pliki pdf umożliwiają nauczycielom pokazywanie ich w sali lekcyjnej za pomocą rzutnika i/albo wydruk dokumentów odpowiedniej ilości w celu użycia ich w ramach zajęć.

- **10 krótkich filmików będących animowaną wersją odpowiadających im pocztówek.**

Filmiki publikowane będą na naszej stronie www pod powyższym linkiem przez 10 poniedziałków od 1.09.2025 oraz na naszym facebooku.

Pod koniec projektu pojedyncze animacje zostaną udostępnione również jako jeden film na portalu youtube.

• **Wskazówek metodycznych, w jaki sposób nauczyciele mogą wykorzystać przygotowany przez nas materiał na lekcjach języka niemieckiego** zarówno na pierwszej lekcji języka niemieckiego dla uczniów, którzy nigdy z tym językiem nie mieli nic wspólnego, jak i materiał uzupełniający lub wyjściowy do powtórki słownictwa lub gramatyki dla tych uczniów, którzy mieli już styczność z językiem. Wskazówki metodyczne dostępne są na naszej stronie dotyczącej tego projektu <https://herder.ug.edu.pl/filmy-podcasty/niemieckibrzmiznajomo/> w postaci dokumentu pdf.

Propozycje metodyczne:

- I. Propozycja na **pierwsze zajęcia** z materiałami – może to być pierwsza lekcja języka niemieckiego dla uczniów.

Na pierwszej lekcji:

1. Uczniowie bezgłośnie czytają po kolei zdania, porównują z obrazkiem i sprawdzają, czy dobrze zrozumieli.
2. Nauczyciel czyta głośno zdanie po zdaniu (najlepiej przygotować wcześniej pocztówki zgodnie z numeracją na znaczku), a uczniowie powtarzają po nim na głos.
3. Uczniowie czytają sobie zdania nawzajem w parach, starają się nie patrzeć już na obrazki – można je przykryć ręką czy kartką.
4. Następną rundą w parach – uczniowie zakrywają tekst i starają się na podstawie obrazka powtórzyć głośno zdanie po zdaniu.

5. Uczniowie w celu ugruntowania tego materiału językowego oglądają po kolei animacje online, a potem nauczyciel pokazuje już tylko same rysunki bez tekstu, uczniowie starają się odtworzyć zdania z pamięci.
6. Praca domowa: uczniowie mają obejrzeć filmiki online i powtórzyć głośno po lektorce.
7. Powtórka na następnych zajęciach oparta będzie już tylko na odtworzeniu zdania na podstawie obrazka.

W naturalny sposób możemy dzięki zdaniom wprowadzić zasady wybranych, powtarzających się często elementów niemieckiej wymowy:

1. nieme „h” w środku wyrazu – „Mathematiker”, „Athlet”
2. nieme „r” na końcu wyrazu – „Mathematiker”, „Musiker”, „Vampir”, „der”
3. podwojone spółgłoski czytane jak pojedyncza – „Porzellan”, „Zuckerwatte”, „Ballett”, „chattet”, „Kellnerin”, „rettet”, „Krabbe”
4. „z” czytane jako „c” – „tanzen”, „putzen”, „Porzellan”, „Zuckerwatte”
5. „s” czytane jako „z” – „Musiker”, „Sardinen”, „konsumieren”, „intensiv”
6. „v” czytane jako „f” – „nervt”, „intensiv”
7. długie samogłoski – „Balkon”, „Mathematiker”, „Musiker”, „Vampir”, „dekorianen”, „servieren”, „konsumieren”, „dem”,
8. „st” czytane jako „szt” – „Studentin”
9. „sch” czytane jako „sz” – „romantisch”
10. „i” czytane jako „y” – „romantisch”

Można do tej lekcji wprowadzić również elementy gramatyki:

1. Osoby rodzaju męskiego mają często końcówkę „er” – „Mathematiker”, „Musiker”, „Chemiker”. Osoby rodzaju żeńskiego natomiast „in” – „Kellnerin”.

Inne proste przykłady (można w ramach zadania na forum klasy wymieniać nazwy męskie, damskie dodają uczniowie):

Tänzer/in, Direktor/in, Elektriker/in, Sekretär/in, Apotheker/in, Architekt/in, Bibliothekar/in, Maler/in, Kosmonaut/in...

2. Odmiana czasowników przez osoby:

ich experimentiere

du experimentierst

er experimentiert

wir experimentieren

ihr experimentiert

sie/Sie experimentieren

Tak samo (przykłady czasowników ze zdań): nerven, dekorieren, servieren, konsumieren, retten, trainieren, chatten.

Uwaga na: tanzen (du tanzt, er tanzt), putzen (du putzt, er putzt).

Uczniowie mogą poćwiczyć w parach, raz odmianę według powyższego schematu, raz na wyrywki, np. ich..., wir..., er..., du...

Mogą też w każdym zdaniu zamienić podmiot na zaimek osobowy, np. w zdaniu jest: „Der Mathematiker tanzt Ballett” – zmieniają na „Er tanzt Ballett”.

3. Wprowadzamy rodzajniki określone lub określone i nieokreślone. Tłumaczymy ogólne zasady. Czytamy zdania z uczniami i analizujemy, dlaczego mamy w tych zdaniach rzeczowniki z rodzajnikami określonymi, nie określonymi oraz rzeczowniki bez rodzajnika.

Powtórzenie materiału na następnej lekcji:

1. Nauczyciel pokazuje sam obrazek albo na rzutniku albo na wydrukach. Uczniowie starają się odtworzyć zdania. Mogą to robić ustnie jako zadanie na forum klasy, albo pisemnie. W takim przypadku nauczyciel może pokazywać obrazki w postaci dokumentu pdf na rzutniku – najpierw obrazek, potem obrazek ze zdaniem, żeby uczniowie mogli sprawdzić, jak wykonali zadanie, ewentualnie wprowadzić poprawki.
2. Tłumaczymy budowę zdania, zwracamy uwagę na to, że czasownik w zdaniu niemieckim jest na drugim miejscu.
3. Wstawiamy dla przykładu do dowolnego przykładowego zdania inny podmiot, ale z palety słówek, które znają, np. „Der Mathematiker chattet romantisch”. W parach próbują inne połączenia, wymawiając głośno całe zdania. Wybierają z utworzonych przez nich zdań według nich najśmieszniesze połączenia. Na końcu każda para może przeczytać swoje zdanie na forum klasy.
4. Próbuje dalej: zostawiamy podmiot i orzeczenie wybranego zdania, ale zmieniamy koniec zdania, np.: „Der Mathematiker tanzt intensiv” – tu szukają zdań, które da się ułożyć tak, żeby zdania miały sens. Na końcu każda para może przeczytać swoje zdanie na forum klasy.
5. Rozdajemy przygotowane wydruki zdań pociętych na jednostki znaczeniowe (dokument pdf dołączony do projektu). Uczniowie budują z nich zupełnie nowe zdania, takie, które im się najbardziej podobają. Mogą je sami narysować, żeby lepiej zapamiętać.

Rozszerzona wersja tego zadania: uczniowie w parach lub grupach budują swoje zdania – tak jak w punktach 3-5 (nauczyciel dopasowuje poziom trudności do umiejętności uczniów), a potem grają w kalambury rysując zdania na tablicy, a inne pary zgadują.

Inna wersja tego zadania, gra: każdy uczeń dostaje różne słówka i wyrażenia z materiału powyżej. Kartki dzielone są tak, żeby uczniowie mieli taką samą ilość karteczek, ale różnego rodzaju: podmiot, orzeczenie itp. Jedna osoba zaczyna i wyklada jedną ze swoich karteczek. Kto z uczniów uważa, że ma słowo albo wyrażenie, które pasuje do wyłożonego, by dalej budować sensowne zdanie, wyklada je i mówi głośno itd. Kto pierwszy pozbędzie się słów – wygrywa.

Można też osobno spróbować połączeń zdań z poznanymi przymiotnikami, które wzbogacają ciąg wyrazowy podmiot-orzeczenie: intensiv, elegant, romantisch, albo o określenie w Dativie: „auf dem Balkon”, ew. o spójnik „und” i zrobić na konkurs na najdłuższe sensowne zdanie składające się z poznanego na podstawie pocztówek słownictwa, np. „Die Kellnerin und der Clown experimentieren intensiv auf dem Balkon” albo „Die Krabbe trainiert Boxen und serviert Sardinen auf dem Balkon” albo „Der Elefant konsumiert Sardinen und putzt das Grab”.

6. Budowanie zdań można poszerzyć o ćwiczenie struktury zdania prostego i stawianie na początku zdania nie podmiotu, ale innej części zdania i tworzenie ciągu gramatycznego: dowolna część zdania – orzeczenie – osoba – reszta zdania, np. „Intensiv trainiert die Krabbe Boxen”, „Auf dem Balkon serviert der Clown eine Zuckerwatte”.
7. Do powtórki odmiany czasownika można wprowadzić strukturę pytania zamkniętego, ew. zaprzeczenie całego zdania – uczniowie tworzą wtedy dialogi według wzoru:
 - Trainierst Du Boxen?
 - Ja, ich trainiere Boxen./Nein, ich trainiere Boxen nicht.

Ewentualnie można wprowadzić dodatkowo niemieckie słówka odpowiadające członkom rodziny i uzupełnić dialog o inne elementy, które wprowadziliśmy na poprzedniej lekcji:

- Nervst Du auf dem Balkon?
- Ja, ich nerve auf dem Balkon./Nein, ich nerve auf dem Balkon nicht./Der Vater nervt. Er trainiert Boxen.

Inna wersja tego zadania: uczniowie piszą sobie 6 pytań za pomocą wprowadzonego słownictwa, potem robią ankietę, której celem jest znalezienie w grupie osoby, która ma najwięcej z nią wspólnego.

Prostsza wersja tego zadania: nauczyciel pisze pytania na kartkach i rozwiesza je po sali, a uczniowie zaznaczają, jeżeli chcą dać odpowiedź twierdzącą. Na koniec każdy uczeń dostaje jedno z tych pytań i podsumowuje jego wynik (przydałoby się wtedy wprowadzić liczebniki, np. Na pytanie „Dekoriert ihr gern den Balkon an Halloween?” odpowiedzią byłoby „7 Kollegen und Kolleginnen dekorieren den Balkon an Halloween”. Zaletą tego zadania jest utrwalenie formy 2 i 3 osoby l.mn.

Można słownictwo w tych dialogach uzupełnić jeszcze o przysłówki „gern” i jego zaprzeczenie „nicht gern”.

8. Zadanie na przypomnienie, że w niemieckim musimy stosować rodzajniki: Nauczyciel czyta głośno pierwotne lub nowe zdania bez rodzajnika, uczniowie poprawiają, jeżeli opuścił on rodzajnik, a powinien być.
9. Na koniec lekcji zadajemy pytania dotyczące pierwotnie przygotowanych zdań, ale zawsze z błędem, zadaniem uczniów jest poprawić błędy. Zadanie może być przeprowadzone albo w parach, albo na forum klasy. Jest to zadanie na utrwalenie zaprzeczenia zdania z „nicht” na końcu i na utrwalenie słownictwa np.:
 - Trainiert die Studentin Boxen?

- Nein, die Studentin trainiert Boxen nicht. Die Krabbe trainiert Boxen.

Ewentualnie wprowadzamy zaimki pytające: wer, was, wie, wo i zadajemy pytania w taki sposób, żeby poprawna odpowiedź była pierwotną wersją zdania (ewentualnie może być to ćwiczenie na szyk w zdaniu prostym z dowolną częścią zdania na początku), np.

Pytania:

- **Wer** trainiert Boxen?, **Wer** experimentiert intensiv? ...
- **Was** trainiert die Krabbe?... **Was** konsumiert der Clown?...
- **Wie** experimentiert der Chemiker?... **Wie** chattet die Studentin?
- **Wo** nervt der Musiker?

Odpowiedzi:

- Der Musiker nervt auf dem Balkon oder
- Auf dem Balkon nervt der Musiker

II. Przygotowany materiał jest również bardzo przydatny **dla grup bardziej zaawansowanych**, z którymi możemy wprowadzić słownictwo z pocztówek, równocześnie ćwicząc konkretną gramatykę. Zdania z pocztówek są łatwe, dzięki temu uczniowie będą mogli skupić się na prawidłowym zastosowaniu gramatyki, ale na zabawnym i łatwym językowo materiale.

Co można poćwiczyć?

- szyk zdania prostego uzupełniając te zdania o okoliczniki czasu, miejsca, przyczyny itd.;
- czasowniki modalne w czasie teraźniejszym i Präteritum;
- czasy przeszłe: Perfekt, Präteritum z czasownikami regularnymi;
- czas przyszły Futur I;
- zdania ze spójnikami denn, weil, deshalb;
- zdania ze spójnikami um... zu.../ damit;
- przeczenia: zdania, orzeczenia, innych części zdania, uzupełnienie zdania o „gern” i „auch”;
- przymiotniki – uzupełnić zdania o najbardziej pasujące, albo najśmieszniejsze w tym kontekście przymiotniki z odpowiednio odmienionymi końcówkami i w ramach następnego zadania ćwiczenie ich stopniowania;
- przysłówki – uzupełnić zdania o najbardziej pasujące przysłówki i poćwiczyć ich stopniowanie.
- Konjunktiv II – „Wenn der Mathematiker jetzt kein Ballett tanzen würde, hätte er Probleme mit den Knien”.

Zadania na ćwiczenie mówienia:

1. Zadawanie pytań i odpowiadanie na nie, W-Fragen-Aufgabe. (Uczniowie powtarzają teorię W-Fragen, potem zadają sobie w parach możliwie dużo pytań, żeby uszczegółowić sytuację związaną z obrazkiem).
2. Zadanie podobne do gry „Tabu”: uczniowie opowiadają historię, która kręci się wokół obrazka, ale nie mogą wymienić żadnych słów ze zdania. Inni zgadują, o jaki obrazek chodzi.
3. Opowiadamy skutki (jeżeli grupa tak lubi – dramatyczne), jak się skończyła ta sytuacja, która była na obrazku.
4. Sytuacja na obrazku to punkt kulminacyjny – co działo się przed i po – w formie zadania na burzę mózgów, albo każdy uczeń mówi jedno zdanie.
5. Sytuacja, którą widzimy to rozwiązanie jakiejś trudnej/ważnej sytuacji, która działa się wcześniej – co to była za sytuacja?
6. Jak sprzedać tą usługę? (każda scena to usługa) – uczniowie zbierają pomysły.
7. Uczniowie opowiadają historię – dowolną – nauczyciel pisze na tablicy dowolne zdanie/pokazuje obrazek, a uczeń, który właśnie opowiada, musi je wpisać w opowiadanie, wtedy opowiadać zaczyna następny.

Viel Spaß!